

Викладач у контексті ресурсно-орієнтованого навчання студентів

Н.В.Кононец,

Аграрний коледж управління і права

Полтавської державної аграрної академії, Полтава, Україна

За європейськими стандартами, дипломований фахівець відразу займає робоче місце і виконує свої посадові обов'язки, гарантією чого є диплом і авторитет ВНЗ. Такі умови можна забезпечити лише в тому випадку, якщо випускник має достатні навички самостійної роботи, вміє планувати свій робочий час і займає активну позицію по відношенню до виконуваної роботи. Саме такі вміння повинен отримувати студент під час свого навчання. Якщо раніше класична парадигма навчання вкладалася у стосунки суб'єкт-об'єкт (суб'єкт – викладач, об'єкт – студент), то тепер студент також стає суб'єктом навчання. У результаті ми отримуємо активну співпрацю, в ході якої студент отримує знання і вміння, а викладач – майстерність [1]. Ця нова парадигма знайшла своє відображення у ресурсно-орієнтованому навчанні (РОН), яке дедалі більше стає популярним у провідних країнах світу [2]. Основними характеристиками РОН є формування самостійності студентів у здобуванні знань та у професійній діяльності, орієнтація на світові освітні стандарти і неперервну освіту. При організації РОН трансформується роль викладача, який працює у тандемі з бібліотекарем ВНЗ, активно взаємодіючи зі студентством на основі консультативно-партнерських стосунків. Провідна ідея РОН – це навчити студента вчитись. На студентів перекладається відповідальність за своє навчання. При РОН викладачі створюють активне навчальне середовище для студентів, але самі зовсім не обов'язково повинні бути присутніми в окремих формах навчальної активності. Головне — сформувані потяг і творче відношення до навчання, створити для цього відповідні умови. Саме тому європейські університети та університети США, Канади, Австралії, Китаю переходять на цілодобову роботу бібліотек, Інтернету та іншої інфраструктури навчання для забезпечення самостійної роботи студентів. Викладач, таким чином, виступає не в ролі аудиторної "всезнайки", а скоріше — тренера, що

розробляє план гри, цікаві вправи, дає поради і контролює роботу членів команди. *Головне завдання викладача при РОН* — сформувати інтерес і творче ставлення до навчання, пояснити умови успішного засвоєння курсу, консультувати студентів у процесі навчання, заохочувати до вивчення першоджерел, різноманітних інформаційних ресурсів та перевіряти їхнє засвоєння. Процес навчання не повинен бути процесом передачі знань від викладача до студента. Знання мають бути отримані в процесі активної особисто-значущої діяльності студента. Самостійна робота студента (50—80 % навчального часу згідно навчальних планів) з другорядної виходить на рівнозначну з іншими компонентами навчального процесу. Тому сьогодні стають актуальними питання вдосконалення її змісту та методів.

Реалізація РОН веде до зміни позиції педагога. Роль викладача лишається так само, як і раніше, важливою, але змінюються його функції. Ефективність самостійної роботи студента суттєво залежить і від організації контролю за її виконанням з боку педагога. Тому удосконалення методів самостійної роботи та контролю за нею стає актуальною роботою викладача в сучасній вищій школі. Пріоритетними напрямками навчально-методичної роботи викладача є *упровадження педагогічних інновацій та сучасних інформаційно-комунікаційних технологій*. Прикладами упровадження інноваційних технологій у навчальному процесі ВНЗ є ейдетичні і діяльнісні методики, а також технології, спрямовані на візуалізацію інформації (наприклад, технологія майндмепінгу), проектні технології (веб-квести, студентське портфоліо), тренінги, ігрові методики. Найбільш емоційно привабливими і професійно необхідними в інноваційному навчанні є імітаційні активні методи, які поділяються на неігрові (аналіз конкретних ситуацій, імітаційні вправи, індивідуальний тренаж) та ігрові (ділові ігри, розігрування ролей, ігрове проектування). Доцільним є і використання он-лайн ігор у навчальному процесі широкого спектру дисциплін. Використання сучасних ІКТ є можливістю побудови відкритої системи освіти, зміни способів отримання нових знань, підсилення особистісної орієнтації навчального процесу. ІКТ включають в себе всю сукупність знань, інформації,

знання правил і принципів управління технологічними процесами, сукупність природних, фінансових, людських, енергетичних, інструментальних та інформаційно-інтелектуальних ресурсів.

Не викликає сумніву, що в умовах РОН змінюється зміст діяльності викладача — він стає активним розробником технології навчання, що, з одного боку, підвищує його творчу активність, а з іншого — вимагає високого рівня технологічної і методичної підготовленості. Викладач, поряд із розробкою традиційних навчально-методичних комплексів, має розробляти і власні електронні освітні ресурси (електронні підручники та посібники, освітні веб-сайти, репозитарії та електронні бібліотеки методичних матеріалів, комп'ютерні тести та лабораторні практикуми тощо). Застосування викладачем таких форм роботи як відеолекції, вебінари, інтерактивні практикуми органічно поєднуються із традиційними лекціями, семінарами та практичними заняттями, на яких доцільно використовувати ресурси соціальних та хмарних сервісів. Слід відмітити, що сама ідея РОН не відкидає традиційних методів та засобів навчання, тому уміння поєднати їх у своїй діяльності є важливим чинником педагогічної майстерності викладача у його новій ролі.

Запровадження РОН, підвищує роль викладача, який засобами ІКТ та педагогічних інновацій у гармонійному поєднанні із традиційними формами і методами, створює інформаційно-освітнє середовище та забезпечує високий якісний рівень знань у студентів. Саме РОН характерне для європейської системи вищої освіти, і має бути запроваджене і у вітчизняну систему вищої освіти.

Література

1. Воловин В. Болонський процес і нова парадигма освіти в Україні / Воловин В. // Соціологія: теорія, метод, маркетинг. — 2004. — №4. — С. 189 — 199.
2. Кононець Н. В. Педагогічні інновації вищої школи: ресурсно-орієнтоване навчання / Наталія Кононець // Педагогічні науки : зб. наук. праць. — Полтава, 2012.— Вип. 54.— С. 76–80.